

รายงานการศึกษาวิจัย

เรื่อง

การจัดตั้งองค์กรและกฎเกณฑ์การจัดการป่าชุมชน

กรณีศึกษาวิจัยบ้านหนองคำ ตำบลนาม่อง

อำเภอกุศบาก จังหวัดสกลนคร

โดย

นายณรงค์

ภักดีสรสิทธิ์

นายสินธุ์

อินทร์

นางสาวสุภาวดี

ดวงปากดี

นางสาวชวนพิศ

นวลลมลี

นางสาวจินตนา

พรมทอง

โครงการส่งเสริมและพัฒนาป่าชุมชนในพื้นที่แนวกันชน

อุทยานแห่งชาติภูพาน อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร

ประจำปีงบประมาณ 2543

ฝ่ายป่าชุมชน

สำนักงานป่าไม้เขตอุดรธานี

กรมป่าไม้

บทคัดย่อ

ป่าชุมชนบ้านหนองคำ หมู่ที่ 2, 12 ตำบลนาม่วง อำเภอกุศบาก จังหวัดสกลนคร เป็นป่าชุมชนแบบดั้งเดิม ปัจจุบันรัฐบาลได้กำหนดแนวทางพัฒนาสนับสนุนและส่งเสริมขยายบทบาทของประชาชนให้องค์กรประชาชนเข้ามาดูแลรักษา จัดการ และใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนแต่ละท้องที่เพื่อสร้างแนวป้องกันบุกรุกทำลายป่า

วัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาบทบาทการจัดตั้งองค์กรและจัดการป่าชุมชน ซึ่งผลการศึกษาในส่วนของป่าชุมชนบ้านหนองคำมีเนื้อที่ทั้งหมด 162 ไร่ ลักษณะส่วนใหญ่เป็นป่าดิบแล้ง มีการจัดการ ดูแลรักษาการใช้ประโยชน์ และการออกกฏกติกาในรูปขององค์กรป่าชุมชน

วิธีการศึกษา ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาอธิบายเนื้อหาและกระบวนการของสังคม และข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ นำมาหาค่าเฉลี่ย (MEAN)

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ และมีราษฎร บางส่วนมีอาชีพรับราชการ รับจ้าง และค้าขาย รายได้ประชากร/คน/ครอบครัว 8,000 บาท/ปี ราษฎรส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ ชุมชนมีน้ำและไฟฟ้าเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค การทำบุญตามประเพณีของชาวบ้านยังยึดถือ ฮีต 12 ครอง 14 ปัญหาด้านสุขภาพอนามัยมีน้อย และชุมชนส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของแนวความคิดด้านป่าชุมชน

ปัจจุบันชาวบ้านได้รับประโยชน์หลายด้านจากป่าชุมชนเช่น ใช้เป็นป่าหาอาหาร เก็บฟืน ไม้ใช้สอย ยารักษาโรค รวมทั้งเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวบ้านด้วย

การจัดการป่าชุมชนบ้านหนองคำปัจจุบัน มีกฎระเบียบ กติกา ที่ใช้ในการดูแลรักษา และการจัดการป่าชุมชน อีกทั้งยังมีองค์กรป่าชุมชนในหมู่บ้านที่จะดูแลและจัดการป่าชุมชนเพื่อให้เกิดแนวทางการทำงานร่วมกัน “โครงการส่งเสริมและพัฒนาป่าชุมชนในพื้นที่แนวกันชน อุทยานแห่งชาติภูพาน จังหวัดสกลนคร” “Project Development Community Forest Bumping Way Area , Phu-Phan Nationalpark, Sakon Nakhon Province” ได้จัดทำแผนการประชุมจัดตั้งองค์กรป่าชุมชน บ้านหนองคำ โดยได้เชิญผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลและราษฎรของหมู่บ้านเข้าร่วมการประชุม นอกจากนั้น โครงการฯ ยังได้ประสานงานกับองค์กรศาสนา ทั้งในตำบลและผู้นำองค์กร ประชุมชี้แจงแนวทางดำเนินงานเพื่อที่จะได้ดำเนินการบริหารงานในการพัฒนาป่าชุมชนต่อไป